

הפותרת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי ט"ז תמוז תש"פ | דף היומי בבלי: שבת קכד.

דף היומי בהלכה: מסעיף ג' עד סעיף ו'.

מוסר: שמירת הלשון - שער התורה ועתה נבוא' עד 'עוד ידוע'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: מסכת אבות פרק ה משנה ט עד פרק ה משנה יא

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirsuh@dirsuh.co.il

הגריייד גרוסמן שליט"א בסיפור אישי: "כך ניצלו חיי בזכות ציות לדברי חכמים" | צום י"ז בתמוז - מזווית מפתיעה שלא הכרתם | כשיצאנו מהבידוד גילינו שנכנסנו לבידוד חברתי" - מונולוג כואב | "התפללתי שהאדמה תבלע אותי, אבל שום נס לא קרה..." | 1928

על דא ועל הא

כשיצאנו מהבידוד גילינו שנכנסנו לבידוד חברתי. "הי, איך אתה יוצא מהבית? הרי יש אצלך כמה מאומתים!?" ... שואלים בעלי 'הנשמות הטובות' שאפילו לא טורחים 'לאמת' את העובדות. ויש גם כאלה שמתווכחים אתי אם עברו שבועיים...

Yonatan Sindel/Flash90

הבה נהיה 'מענטשים' | תמרור למחשבה

ונפשי.

"מאז שיצאתי מהבידוד, הרגשתי שמתייחסים אלי כמצורע בדימוס", הוא קובל, ומונה אחת לאחת (ואני בדווקא רוצה לצטט, מכאן ואילך את לשון המכתב במדויק): "כשיצאתי מהבידוד, גיליתי שאני ומשפחתי נכנסנו לבידוד חברתי! 'הי, יש לך חולה מאומת בבית, לא?' או: 'איך אתה יוצא מהבית? שמעתי שיש אצלך כמה מאומתים!?' - שואלים בעלי הנשמות הטובות. הם אפילו לא מחכים להכחשה ממני.

"נשמה טובה אחרת, תובעת: 'אסור לך לשלוח את הילדים למוסד הלימודים! אתה לא יכול לסכן את הילדים שלי!' ויש גם את אלה שמתווכחים אתי אם עברו שבועיים וסופרים אתי את הימים ועוד כהנה וכהנה".

סופו של דבר: האיש - שהוא בעצם אב־טיפוס למשתחררי בידוד רבים אחרים - מרגיש כמו מצורע. אנשים מפחדים ממנו ומתנהגים אליו כאל מי שנגע צרעת פשה בעור בשרו.

כשעוסקים בהיבט התורני־אמוני של הקורונה, מן הנכון גם לעסוק מעט בזווית ה'מידות טובות', מידת ה'בין אדם לחברו', הצריכה להישמר גם בימים בהם הבהלה הפכה למרכיב חיוני של סדר היום, או אם נרצה לדייק: חוסר הוודאות הפך לדף הפנקס עליו רושמים את סדר היום. סדר היום כביכול מנסה להמשיך כרגיל, אבל הוא רשום על דף בלתי יציב.

כמי שלא שהה בבידוד ביתי, לא הוא ולא משפחתו (ה'בידוד' הכי קרוב אלי היה גיס בן ישיבה ששהה שבוע וחצי בבידוד, וגם זה רק לחומרא), לא הייתי מגיע לאותה הבנה רגישה אלמלא מכתב כואב שקיבלתי מאחד הקוראים, 'ניצול בידוד' בעצמו - מי שבנו התגלה כ'מאומת' והוא, האב, וכל המשפחה, נכנסו לבידוד ארוך בן שבועיים.

בשורות לא ספורות הוא מיטיב לתאר (אם מישהו מתאר בצורה טובה סיטואציה שאינה טובה, זה עדיין 'מיטיב לתאר') את הריחוק החברתי האוטומטי שהוא נחלת משתחררי בידוד רבים. לא הריחוק החיוני של השני מטרים וכו', אלא ריחוק פיזי

הן מהזן המחמיר ביותר (כפי שצריך להיות כאשר בנפשות עסקינות). אז הבה נהיה 'מעֵנְטִים'.

(יקותיאל יהודה גנזל, המבשר)

וזו באמת קריאת השכמה לכל מי שדרך התורה, דרך בין אדם לחברו, חשובה לו: מי שיוצא מבידוד, אחרי שהוא שמר על כל הכללים (והוא שמר!) הרי הוא כאחד האדם. גם ככה כל ההנחיות

י"ז בתמוז

נודה על האמת: אם בעיתון היו כתובות רק חדשות נפלאות, שבאולמי 'שמחת זקנתי' יש חתונה מדי לילה, ובביה"ח 'ידגו לרוב' נולדו השבוע שמונה זוגות תאומים וחמש שלישיות, ובביהכ"נ פלוני מסיימים פעם רביעית את הש"ס - עד מהרה היה העתון נסגר מחוסר עניין לציבור...

"נשים מבכות את התמוז" | חודש תמוז וצום י"ז בתמוז מזווית מפתיעה שלא הכרתם

אנחנו מעדיפים אפוא להשאר בתחושת המסכנות והאומללות שפוטרת אותנו מחיובים אלו. אם רע לי אז אני לא אשם ואני לא חייב. אם קשה לי, אז מה אני יכול לעשות.

לעומת זאת, הרגשה מתמדת של חסדי השם מחייבת הכרת הטוב. מחייבת השתעבדות, והרגשת 'מה אשיב להשם', ממלאת את הלב. לכן האדם בורח ממחשבות אלו ומחפש איפה לא טוב, על מנת להשקיט את מצפונו.

תמוז - חודש הדמעות...

חודש תמוז הוא החודש שבו המרגלים תרו את הארץ, כך שבעצם עיקר חטא המרגלים היה בחודש תמוז. ומובא בקדמונים שחודשי תמוז ואב מכוונים כנגד העינים. בעינים יש דמעות של שמחה וגיל ויש דמעות של עצב ומרירות. זו היא בעצם עבודת החודש - לדעת לנווט ולהוביל את הדברים נכון, בצורה שיביאו את דמעות הגיל והשמחה.

י"ז בתמוז היה יום מסוגל לכך שבו יהיה תיקון השלם, כמו שנאמר בפסוק: "חג לה' מחר". זה יום שמסוגל להיות יום של חג. וכן הוא חודש אב, שבשרשו הוא זמן גדול ועתיד להיות המועד הגדול של כלל ישראל, כאשר הדברים הם כתיקונם. אבל כאשר הדברים אינם כתיקונם אזי להיפך, הימים הללו הופכים להיות ימי בכי, ימי אבלות וצער. אלו הם הימים של חודש תמוז שבהם תרו המרגלים את הארץ. קיצורו של דבר ימים של חודש תמוז הם ימים של בכי. או של גיל ושמחה או של עצב ומרירות.

הנביא יחזקאל מתאר בדברי נבואתו איך שבורא עולם מוכיח את בני ישראל על עובדם עבודה זרה בסתר, ואחת מן העבודות המתוארות בנביא היא עבודה של "נשים מבכות את התמוז" - ע"ז שנקראת "תמוז". היא היתה עשויה כמין דמות שעניה היו זולגות דמעות. העינים היו עשויות עופרת והיו נותנים אש מתחתיה עד שהעופרת היתה נמסה והיה נראה כאילו הדמות בוכה על שאין עובדים אותה כראוי. ועבודה זרה זו, מבואר בקדמונים, מתייחסת ומשתייכת לחודש תמוז. המילה 'תמוז' פירושה חום, וחודש 'תמוז' נקרא כן מפני גודל החום שיש בו.

הרב ישראל קליין

מהיכן נובעת החולשה של בני אדם לחפש בעיות וחסרונות, להתעניין בחדשות מצמררות, תאונות דרכים, רציחות, גניבות, מעילות, תכונות, מזימות, חשדנות וכל מרעין בישין?... נודה על האמת: אם בעיתון היומי היו כתובות כל יום רק חדשות נפלאות, שבאולמי השמחות 'שמחת זקנתי' יש חתונה מדי לילה וב"ה באולם זה בלבד התחתנו רק בחודש האחרון עשרים זוגות צעירים; ובידיעה הבאה היינו קוראים על כך שבבית החולים 'ידגו לרוב' נולדו השבוע שמונה זוגות תאומים וחמש שלישיות, והתפוסה במחלקת יולדות היא עד אפס מקום; וברוך השם בבית הכנסת דחסידי... מסיימים פעם רביעית את הש"ס, וב'חניכי השיבות' פלוני יתקייים מבחן על כל השולחן ערוך, ובתלמוד תורה אלמוני נבחנו ילדי הת"ת בהצטיינות עצומה על כל סדר מועד, וכו' וכו' - והעיתון היה מלא רק בחדשות טובות ומשמחות ובגילוי וזכרון חסדי השם הגדולים [מה שדרך אגב באמת קורה, לכו תבדקו!] מספר המנויים היה יורד משבוע לשבוע, עד לסגירת העתון מחוסר עניין לציבור.

כי חדשות - נייעס, זה משהו 'רע'. מחלוקת, פוליטיקה, פחדים, מחלות, מלחמות, מצוקה כלכלית, משבר במחירי הנדל"ן, עליה חריגה במחיר הדלק, האיום האיראני, המשבר הקואלציוני, חום בלתי נסבל, איזמים של שביטה במשק, מפגעים אקולוגיים וכו'.

מה מושך אותנו בחצי הכוס הריקה?

עכשיו הבה נחקור מה הפשט בזה. מה אנחנו נהנים לחשוב שרע לנו? אנחנו מחפשים להתפלפל בבוץ? נהנים מלהיות ברפש? שמחים שאנחנו סוף סוף בדכאון?! מה פשר התכונה המעצבנת הזו לחפש את הקוצים בשיח הורדים ולראות את חצי כוס הריקה? למה בכל פעם שמשבחים מישהו אנחנו מוכרחים להוסיף את ה'אבל'...

רבותינו מגלים לנו שהסיבה לכך היא דבר נורא: שהרי אם נרגיש שטוב לנו, נהיה מחוייבים. שהרי מישהו נתן את הטוב הזה, והוא גם ביקש וגילה מה הוא רוצה שנעשה תמורת הטוב הזה.

עמלק, ושמעתי פעם מאדם גדול שזה השפיע עליהם. המבט העמלקי של "רק רע כל היום" השפיע על המרגלים. עמלק נמשל לזבוב שהוא להוט אחר המכה. הזבוב מחפש את הרפש, את הפסולת, הסחי והמיאוס. תמיד הוא נמצא במקומות הרקבון המצחינים. זו היא תכונה עמלקית, לחפש את הזבל בכל מקום, לחפש את הרע בשיא הטוב.

התמצית של עמלק היה המן הרשע - הוא משופע בחסדים אין סופיים, יש לו כל טוב שבעולם, משפחה ענקית עם מאה ושמונה ילדים, עושר מופלג, כבוד בלתי נתפס של כל עם מדינות המלך כורעים ומשתחווים להמן; לא יודע אם היה עוד אדם בעולם שקיבל כל כך הרבה כבוד, ובכל זאת יש משהו אחד קטן מעצבן - "מרדכי לא יכרע ולא ישתחוה". מיד הוא עומד ומכריז "וכל זה איננו שווה לי". הכל לא שווה כלום. זו תכונה נוראית של בכיה של חינוך, של נרגנות, של התבכיינות על כלום. נקודה אחת של רע משחירה את כל החיים, והופכת אותם לבלתי נסבלים.

דבר פלא הוא להתבונן בדברי ה'בני יששכר' שצירוף שם הוי"ה של חודש תמוז הוא מסופי תיבות וכל ז'ה איננו שווה לי. זהו שם הוי"ה למפרע שמורה על דין גמור, שמורה על כך ש"יש השם בקרבנו" והאדם מתעלם ממנו. ה' נמצא ויהודי שואל הראיתם את אבא...

שמחה של חינוך במקום בכיה של חינוך

מו"ר הגאון רבי עזריאל טאובר זצ"ל היה אומר: אם אנחנו רוצים לתקן את ה'בכיה של חינוך', אנחנו צריכים להיות עסוקים בשמחה של חינוך. אדרבה, לקחת את היסורים ולשמוח בהם, לגלות את נקודת האור שבהם, לשמוח אפילו כאשר יש הרבה סיבות להיות עצובים, מתוך ההכרה של כל דעביד רחמנא לטב עביד. יה"ר שנוזכה...

(מתוך גיליון 'שלהבת')

אבל הדברים אינם קשורים רק ברובד החצוני של המילה "תמוז", אלא הרבה יותר עמוק, כנ"ל. חודש תמוז הוא החודש שבו פגמו המרגלים בראייתם את הארץ והביאו ל"התבכיינות" הגדולה של "ותרגנו באהליכם ותאמרו בשנאת השם אותנו". זו היא אותה קליפה ואותה טומאה של "נשים מבכות את התמוז". ויש פה נקודה להתבונן. נשים מבכות את התמוז - היינו שעושים עבודה זרה, עושים אלילות, סוגדים לדמעות ולבכי. מידת הנרגנות יכולה להביא את האדם למצב בו הוא מאליל את ההתבכיינות. זה נהיה צורת חיים של להתלונן... אפשר להפוך את זה ל'דת' ולטעון שזה ריאלי וזה הגיוני ומציאותי, ומי שמנסה לראות את הטוב הוא בעל דמיון ערטילאי, לא מציאותי. הנרגן טוען בכל פה: מה, אתה לא רואה?! הלא זה המצב! תהיה מציאותי, תביט למציאות בעיניים ואל תנסה להתחמק... אכן, העולם הזה הוא 'נוה התלאות' הכל כאן לא שלם, אין שלימות, כל נסיון לראות טוב נתקל בחומה בצורה של טענות והוכחות סותרות. זה היה חטא המרגלים וזה היה הפגם של עם ישראל שראו בארץ חמדה טובה ורחבה - ארץ אוכלת יושביה.

ר'ק ר'ע כ'ל היום - סופי תיבות 'עמלק'

בעצם, בכל אחד מאתנו יש אחוזים של המידה הרעה הזו שנקראת "נרגנות - התבכיינות". מוקפים בחסדים מבוקר ועד ערב, ועדיין אנחנו מלאים במרמור וטענות על כל העולם. וכבר רמזו בעלי הרמז על הפסוק "וכל יצר מחשבות ליבו רק רע כל היום" - ר'ק ר'ע כ'ל היום סופי תיבות 'עמלק'. זהו כוחו הרע של עמלק, להביט בנקודת החיסרון והרע שבכל דבר. יהודי מורכב על כתפיו של אבא שבשמים והוא שואל "היש השם בקרבנו אם אין". הוא שואל-- ראיתם את אבא?

המרגלים נכנסים לארץ ישראל דרך ארץ הנגב ששם יושב

הסיפור היומי

הרבי בודק כיס אחרי כיס, והנה הוא כבר מתקרב גם אלי. כולי רועד, או-טו-טו יכריזו "הנה הגנב!". התפללתי שהאדמה תבלע אותי, אבל שום נס לא קרה. הרבי הגיע, בדק בכיס, גילה את השעון ו...

סיפור מרגש של גדלות אנושית שלא מותיר אף קורא אדיש

שלנו אנו שואפים לפגוש את האמת הצרופה, את הטוב האמיתי, את הגילוי-שכינה. והסיפור הזה מפגיש אותנו עם שלושתם!

20 שנה חלפו מאז למד גיבור-הסיפור אצל הרב'ה בכיתה ג',

לפני רבות-בשנים שמעתי סיפור, ושכחתי ממנו. השבוע שמעתי סיפור מהמרצה בארה"ב הרב ג'ייקבסון, וזה נחת עלי כהבזק-אור: הרי זה הסיפור המדהים ששמעתי בעבר והוא פרח ממני!

כבר סיפרתי אותו מאז כמה פעמים, ובכל פעם אני מוצא את עצמי פתאום עם דמעות בעיניים... מדוע? משום שכל החיים

הרבי בודק את הכיסים, וכל הזמן הולך ומתקרב אלי. אני רועד שאוטוטו יכריזו "הנה הגנב!" הרבי התקרב. התפללתי שהאדמה תבלע אותי, אבל שום נס לא קרה. הרבי בדק בכיס, גילה את השעון ו... ו... הניח אותו בכיס שלו.

הרבי המשיך לבדוק את כיסי שאר הילדים, ורק כאשר סיים את כולם דאג שהשעון יחזור לבעליו.

כולם התיישבו בחזרה על מקומותיהם והשיעור המשיך כרגיל. הרבי לא הזכיר את התקרית כלל. שום מילה. אף הגה. באותו רגע החלטתי להיות מלמד!

הרי מה קרה אז? הרבי הציל אותי מ'סטיגמה' שהייתה עלולה להידבק אלי לכל-החיים. "הנה הגנב!"... הרבי חסך ממני את כל הבושות האימות הללו! זה כל-כך השפיע עלי, שבאותו רגע היה ברור לי שאני רוצה להיות בצד הזה. בצד של המלמד המיטיב עם הזולת. בטח הרב זוכר לא פחות ממני את הסיפור...

- "דווקא לא זוכר"
"אבל זה הרי לא מעשים שבכל-יום! וכי הרב לא זוכר שאני הייתי הגנב?..."
- "לא רק שאינני זוכר - אלא שגם אינני יודע. מעולם לא ידעתי שהשעון היה אצלך בכיס"
"מה זאת אומרת? הרב הרי שלף את השעון מהכיס שלי!"
- "כן, אבל לא הסתכלתי מאיזה כיס אני שולף. כולם היו עם עיניים עצומות, גם אני - -"

(הרב נפתלי וינברג, גיליון 'איש לרעהו')

ואז החליט לקפוץ אל המלמד המבוגר לביקור: "שלום עליכם! הרב זוכר אותי?"
- "אהמממ..."
"הייתי תלמיד שלו בכיתה גימ"ל..."
- "יפה! אבל אתה יודע, היו לי מאות תלמידים קשה לזכור... מה אתה עושה היום?"
"מלמד בחיידר"
- "מה גרם לך לרצות להיות מלמד?"
"אוהו - זה סיפור שלם."
"???"

זה קרה לפני 20 שנה. יום אחד הגיע ילד לכיתה עם שעון חדש. נוצץ, מבריק, מגרה... ולפתע - השעון נעלם! מבוהל רץ הילד לרבי וסיפר מה קרה. הרבי הודיע: "מי שלקח את השעון יחזיר אותו לבעליו מיד!"

הזמן חלף, "השעון תקתק", אבל לא חזר לבעליו. הרבי הכריז: "כולם לקום מהמקומות ולעמוד ליד הקיר". הוא צעד ממקומו לדלת הכיתה ונעל אותה. "כולם לעמוד עם הפנים לכיוון הקיר בעיניים עצומות, ואני אבדוק בכיס של מי נמצא השעון".
עמדתי בשורה יחד עם כולם, אך בשונה מהם - חשבתי שאני מתעלף. השעון היה אצלי בכיס. לא היה לי לפני-כן אף פעם שעון, וכאשר עמדתי מול הדבר הנוצץ הזה, לא התאפקתי. גנבתי ממנו את השעון וטמנתי אותו עמוק-עמוק בכיס. רציתי כבר להחזיר אותו בהכרזה הראשונה של הרבי, אבל התביישתי. גם פחדתי.

יהלומים מגדולי ישראל

לאחר שחרית שוב נכנסתי לרבי וביקשתי להיפרד, ושוב חזר הרבי על הוראתו: "איצ'ה דוד, הישאר כאן". כמוזן נשארתי, מתפלא לנוכח הבקשה הלא שגרתית של הרבי, שעניני משוטטות הרחק ובוודאי מתכוון לדבר מה...

הגאון רבי יצחק דוד גרוסמן שליט"א מספר כיצד ניצלו חייו בזכות ציות והתבטלות לדברי חכמים

או כלכלית או סתם ברכה לימים הבאים. ואז בהגיע תורי, הושטתי יד אל עבר ידו הקדושה, אבל זו נותרה תלויה באוויר. הרבי מרים עיניו כלפי ומצווה: "הישאר כאן". כחסיד המתבטל בפני רבו, לא שאלתי דבר ואכן נותרתי ללון במירון.

בשחר, לאחר תפילת שחרית שוב נכנסתי לחדרו של הרבי וביקשתי ליטול ברכת פרידה. שוב חזר הרבי על הוראתו: "איצ'ה דוד, הישאר כאן". כמוזן נשארתי, מתפלא לנוכח הבקשה הלא שגרתית של הרבי שעניני משוטטות הרחק ובוודאי מתכוון לדבר

שח רבה של מגדל העמק הגאון רבי יצחק דוד גרוסמן שליט"א: "הימים ימי קיץ תשל"א, ואני עושה את דרכי מירונה, אל עבר אתר ציון הקודש של רשב"י ואל מורי ורבי הקדוש רבי משה מרדכי מלעלוב זיע"א, שבחר את פרשת בהעלותך בכל שנה ושנה כשבת של התעלות בסמוך לציון הרשב"י במירון.

אכן השבת היתה מרוממת ונעלית. במשך כל השבת השפיע הרבי מטובו דברי תורה וחיוזוק על כל הסובבים. במוצאי שבת עברנו בסך כל החסידים להיפרד ממנו. אלו היו רגעים נעלים, שכל חסיד קיבל מהרבי צידה לדרך, מילה טובה, הוראה פרטית

אט אט נודעו פרטי הטרגדיה: שישה בני משפחה מהבית שמולנו נהרגו מפגיעות רימוני יד שהושלכו לעברם בעיצומה של שמחת בר מצווה משפחתית. מדינת ישראל הוכתה באותו לילה באבל כבד. 'ליל הרימונים' הפך לאירוע מכונן בתולדות מדינת ישראל, איך סכסוך משפחתי יכול לגרום לאובדן שכזה. הסיפור הזה גם גרם למגדל העמק לעלות על המפה הישראלית ולי כרב המקום היתה באותה עת מלאכה רבה, לסידורי הלוויות והקבורה ולשמש משענת רוחנית לבני המשפחה הרצוצה והשבורה.

בשעת לילה מאוחרת עם פינוי הנספים ועשרות הפצועים חזרתי אל ביתי והתחלתי לעכל את גודל הזוועה, ואז זה היכה בי. על דלת המקרר נחה לה ההזמנה המיוממת: אני והרבנית היינו אמורים להשתתף באירוע בר המצווה של נכד השכנים. לו הייתי מגיע הביתה מוקדם, בוודאי שהייתי משתתף באותה עת בבר מצווה, ומי יודע מה היה קורה איתנו חלילה. לולי ראייתו למרחקים של הרבי שעייכבני, ללא כל סיבה הנראית לעין במעון קדשו, מי יודע מה היה לנו. רק בזכות רוח קדשו וצייתנותי המוחלטת לדעתו היתה נפשנו לשלל".

ירדתי לציון הרשב"י ושפכתי שיח בפני בורא העולמים שיכוון דרכי בעצה טובה. רק שנה קודם, בחודש סיון תש"ל, מוניתי כרב העיר מגדל העמק והתעסקתי במלוא הלהט בפעילות קירוב באזור. זקוק הייתי לברכת ה' שתחופף על כל מעשי ידי ושל הרבנית תליט"א שאף היא עמדה לימיני וקירבה את נשות המקום.

לאחר תפילת מנחה הרהבתי שוב עוז להיכנס אל מורי ורבי, שהפעם חיך אליי את חיוכו הטוב ואמר: "עכשו אתה יכול לנסוע". הדבר היה תמוה בעיני, מה ביקש אותו איש אלוקים ממני? וכי מה הועילה הישארותי כאן במירון כשהרבי אפילו לא שוחח עימי?! מה היתה מטרתו? תעלומה! נסעתי הביתה מהרהר בפליאה אודות כוונת הרבי, אבל ידעתי שיש סיבה לדבר.

בשעת ערב מאוחרת, עת אני נושק את המזוזה ונכנס הביתה, לפתע רעדו כותלי הבית רעידות איומות, פיצוצים עזים וקרובים נשמעו, ומיד אחר כך צרחות אימה ובהלה. משהו נורא קרה כאן, ממש קרוב לבית. נדרכתי ויצאתי לרחוב. סירנות אמבולנסים קידמו את פני המבוהלות. עשרות אנשים מבוהלים מתפזרים

יהלומים מגדולי ישראל

כיצד היתה נראית ממלכת התורה של ישיבות מיר כיום ללא אותה שיחה?

Aharon Krohn/Flash90

השיחה שהייתה הגורמת המרכזית לתקומה של ממלכת התורה המפוארת

פגשה ברבנית שפירא ע"ה, אשת הגאון ר' שמחה זיסל שפירא. כשהתעניינה הרבנית, מה מעשיה ולהיכן היא הולכת, סיפרה האם כי היא כעת בדרך להוציא את בנה מהישיבה.

הרבנית, שידעה היטב, מהו ערכו של בן תורה, ומה עתיד לצאת מבחור ישיבה, נחרדה לשמוע על התוכנית. במשך שעה ארוכה ניסתה לדבר על ליבה בדברי שיכנוע ותחנונים, שתחזור בה. היא דיברה על ליבה עד כמה אסור להתייאש מעתידו של כל בן תורה בכל מצב שהוא.

וכן עצם השהיה בישיבה מהווה את הערובה היחידה שישאר יהודי ירא שמים המקיים תורה ומצוות כהלכתו, דבר שסיכויי פחותים אם חלילה ייטוש את עולם התורה. הדברים היוצאים מן הלב נגעו לליבה של האם, והיא חזרה בה מן העניין.

חיים נשאר בישיבה. כעבור תקופה קצרה חלה תפנית מופלאה במצב שקידתו. חשקו ומרצו להגות בתורה גברו עשרת מונים. לאחר חודשים ספורים נמנה חיים בין הבחורים הטובים והמשקיעים של הישיבה.

לעיתים, אין אנו מבינים, כי אנו עשויים או עלולים במעשה אחד להשפיע לדורות. ללא המעשה של פינחס, אין אנו יכולים לתאר ולשער, מה היה המצב של עם ישראל.

להלן סיפור מופלא המעובד מתוך 'אוצרותיהם אמלא' שסיפר הרה"ג אליעזר טורק: מעשה נפלא, ששמעתי מהגאון רבי צבי אליאך שליט"א, ת"ח מופלג בירושלים ומראשי מפעל ההצלה הגדול 'לב לאחים', מעשה שלו היה עד בשנות עלומיו.

הסיפור טומן בחובו מוסר השכל עצום, ומלמד על כוח ההשפעה של אישה גדולה וצדקת, אשר על ידי שיחה אחת שקיימה, זכתה להיות הגורמת המרכזית לתקומה של ממלכת התורה המפוארת, ישיבת מיר המעטירה.

רבי צבי למד בצעירותו בישיבה הקטנה המפורסמת 'תפארת צבי'. בחור בשם חיים למד איתו בישיבה. מצב העניות בבית הוריו של חיים והעובדה שלא נודע כת"ח גרמו לכך שאימו הגיעה למסקנה, שעדיף שבנה יעבוד ויסייע בנטל הפרנסה.

האם יצאה לכיוון הישיבה, להודיע לבנה על ההחלטה. בדרך,

ואידיש, מכיוון שרוב תלמידי הישיבה היו בני הישוב הישן בירושלים. חיים השקיע את מיטב מרצו בקידום הבחור החדש. הלימוד המשותף לא הצטמצם לסדרי הישיבה הקבועים. הם למדו ללא הרף, בימים ובלילות, בימי שישי ושבת, בחוה"מ ובבין הזמנים.

מי היו שני הבחורים האלו? הבחור חיים הוא הגאון רבי חיים קמיל זצ"ל. שקדן עצום וגאון מופלא. במשך כחצי יובל השנים האחרונות לחייו שימש כראש ישיבת אופקים, כעמוד התורה ומקים עולה של תשובה בדרום. מספרים שרבו, ר' אליעזר יהודה, כינה אותו 'פאר הגידולים של ישיבת מיר', והתבטא, שכל יגיעתו בהקמת ישיבת מיר בארץ היתה כדאית ומשתלמת, ולו רק כדי להעמיד תלמיד מושלם כמותו!

הבחור שעלה משיקגו, הוא הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל, שמאז אותה תקופה היה כרוך אחרי ר' חיים קמיל עד סוף ימיו. הוא ראה בו את רבו המובהק בתורה, בהנהגה ובעיצה. כשהגיע לפירקו, נשא את נכדתו של רבי אליעזר יהודה, בת בנו של ראש הישיבה, הגאון רבי בנימין בינוש זצ"ל, ובפטירת חותנו, הוכתר על פי צוואתו לממלא מקומו בראשות ישיבת מיר.

בימי הנהגתו של ר' נתן צבי, התעצמה הישיבה ללא היכר. הוא הפך אותה למעצמת ענק של עולם התורה והישיבות כשאלפי אברכים ובני תורה גדלים בה וחוסים בצילה. הוא הנהיג בכוחות עילאיים את הישיבה מתוך יסורי גוף קשים ומרים ובמסירות נפש, במשך כשני עשורים. הבה נתבונן בגודל הזכות הנזקפת לאישה הצדקנית, הרבנית שפירא, ששכנעה את אימו של ר' חיים לא להוציא את בנה מהישיבה. ננסה לתאר לעצמנו, כיצד היתה נראית ממלכת התורה של ישיבות מיר כיום ללא אותה שיחה?

(פניני עין חמד)

רבי צבי ציין באוזני, כי מרוב שקידה של שעות על גבי שעות, צבע הספסל עליו ישב חיים נדבק למכנסיו... כעבור שלוש שנות לימוד בישיבת 'תפארת צבי', כאשר התעתד חיים לעבור לישיבת סלבודקה בבני ברק, כתב אודותיו ראש הישיבה דברי שבח מפליגים:

"הבחור הנזכר נהיה למתמיד מפורסם, המפליא כל רואיו בשקדנותו המיוחדת, הוא יכול ללמוד חמש שעות ברציפות בעיון רב כשלא יודע ממה שנעשה סביבו, וקנה לו שם טוב בעיר ובישיבה, ויש לו ידיעה הגונה בג' מסכתות עם מפרשים ראשונים ואחרונים, ואי"ה יהיה למאור ולתפארת בישראל, גם במידותיו התרומיות העוברות כל גבול". לאחר המשך עליה מתמדת בישיבת סלבודקה, שם את פעמיו לעבר ישיבת מיר, שם יצא שמעו הטוב כאחד מהאריות שבחבורה, כמתמיד עצום וכבקי ברוב מסכתות הש"ס, בהבנה ישרה ובהיקף רחב.

ראש הישיבה, מרן הגאון ר' אליעזר יהודה פינקל זצ"ל, בלהט האבת התורה, שבערה בעצמותיו, אהב אהבה עזה את תלמידי החכמים הצעירים שהיו דבוקים ושקועים בכל ישותם בתורה. ביניהם חיבב במיוחד את הבחור החדש, הת"ח הצעיר, שבא זה עתה לישיבה, ושם את עינו עליו לגדלו, לטפחו ולרוממו.

יום אחד, הגיע לישיבה בחור משיקגו, נכדו של הגאון ר' אברהם שמואל פינקל זצ"ל (אחיו של ראש הישיבה). הבחור עשה רושם של בחור כשרוני ושאפתן, אך היה רחוק מההווי הישיבתי.

רבי אליעזר יהודה שניחן בעיניים חדות, זיהה בקרובו הצעיר משיקגו פוטנציאל מיוחד, ויכולת לגדול בתורה. הוא ביקש מהבחור חיים, שילמד עם אותו בחור בחברותא, וכך יקרין עליו מאישיותו המרוממת ומגדלותו ושקידתו בתורה.

בנוסף, ביקש ממנו, שילמד אותו את שפת לשון הקודש

קול העם

עוד בזמן שהזגג שהה אצלו בחנות, הוא התקשר אלי וקולו מלא התרגשות. "אתה לא יודע מה הולך פה, זה ממש... " ממש מה? - לא הצלחתי לקלוט. כל מילה שלו נשמעה יותר מבולבלת מקודמתה. הוא היה נרגש כל כך...

מעשה אמיתי בחלון שבור שהפך לחוויה עוצמתית של השגחה פרטית וקידוש ה' גדול

ביום ראשון התקשרו אלי מהמשרד ואמרו לי: "יש לך חברותא". רציני? - שאלתי. "הכי רציני שיכול להיות", ענו לי במשרד. מדובר בבחור ששמו שאול. הוריו חזרו בתשובה, ואף הוא עצמו היה בחור ישיבה בתקופה מסוימת. למרבה הצער, הוא לא החזיק מעמד במסגרת ונפלט לרחוב. שם כבר התרופף מעט גם בשמירת תורה ומצוות, אבל בתוכו בערה אש כל הזמן. הוא כאב את המצב שלו ולא ידע כיצד להתרומם ממנו.

זכיתי להיות מיושבי אוהל וללמוד בכלל. לפני חמש שנים הרגשתי שהגיעה העת להעביר הלאה את ברכת השם ולהפיץ את מעיינות התורה חוצה. היה זה ביום חמישי בשבוע. התקשרתי למשרד של ארגון ידוע העוסק בקירוב רחוקים וביקשתי שיכניסו את שמי לרשימת המתנדבים. אני גר ברמות, אמרתי להם, ומבקש שתמצאו לי חברותא ברמות, ושיהיה רציני. לא מישהו שהתפקיד שלי למשוך אותו, אלא יהודי שמתעניין בעצמו ורוצה ללמוד.

הוא לקח את המספר, קרא לזגג, ולמחרת הוא הגיע אלי לחנות. עוד בזמן שהזגג שהה שם הוא התקשר אלי, והקול שלו מלא התלהבות והתרגשות. "אתה לא יודע מה הולך פה, זה ממש..."

ממש מה? לא הצלחתי לקלוט. כל מילה ששאלו הוציא מפיו נשמעה יותר מבולבלת מקודמתה. הוא היה נרגש כל כך שלא הצלחתי להבין ממנו דבר. יצאתי לחנות, אבל כשהגעתי הזגג לא היה שם. אמו נכחה בחנות כשהיא נסערת כולה: "כמה השם גדול! איך הוא מנהל את העולם! לא יאמן! לא יאמן!!!" הם היללו ושיבחו את הבורא יתברך, אבל את הסיפור לא הצלחתי לקלוט. התקשרתי לזגג וביקשתי ממנו שירחם עלי וישיעני מסקרנותי. ספר לי מה היה שם. והוא סיפר:

"במוצאי שבת היה עלי להעביר חבילה לבני ברק. יצאתי במכונית אל התחנה שמול קניון רמות, בצד השני של הגשר שניצב שם, וראיתי את קו 422 לבני ברק נכנס לתחנה. עקפתי אותו קצת ורצתי עם השקית לכיוון האוטובוס. הנוסע שהיה אמור לקחת ממני את השקית לא היה שם, והחלטתי לנסוע במהירות לתחנה הבאה ושם לתפוס אותו.

"ירדתי חזרה מהאוטובוס וראיתי משהו משונה: המכונית, שקודם לכן עמדה בכיוון למעלה, עשתה סיבוב של 180 מעלות כשפניה לכיוון הקניון. הסתכלתי סביב, לא ראיתי שום דבר משונה חוץ מזה. אנשים רבים היו בתחנה וכולם רגועים. איש לא צעק ולא נבהל. אני בעצמי מיהרתי ביותר, ולא תפסתי שקרה כאן משהו שדורש חקירה. נסעתי לתחנה הבאה, וב"ה השגתי את הנוסע שיקח לי את החבילה.

"רק עכשיו, כשהגעתי לחנות של שאול, קלטתי מה קרה. נראה שמרוב מהירות איבדתי לגמרי את השפיות, ולא שמתי את האמברקס, והאוטו פשוט נסע. הוא עלה על המדרכה, נכנס בחנות של שאול וירד לכביש בחזרה. רק לחשוב על האסון שיכול היה להתרחש ה' ישמרו! הכביש שיוורד מהקניון הוא ירידה תלולה, בתחנה חיכו עשרות אנשים, משפחות עם ילדים ולא קרה להם כלום. הנזק היחיד היה החלון השבור בחנות של שאול.

"עכשיו תראה איזו השגחה פרטית מדהימה. מכל הזגגים שבעולם שאול פונה אלי! התרגשתי כל כך ואמרתי לו: אני פוצצתי לך את החלון ואני אתקן ואשלם הכל. איזה חסד עשה איתי הבורא יתברך! ככה אני יכול לשלם את הנזק ולא להישאר חייב, חס ושלום!"

אמו של שאול סיפרה את הסיפור הזה לכל מי שרק הסכים לשמוע. המעשה בחלון השבור והתיקון שלו הפכו לחוויה רוחנית עוצמתית. מבין השברים נפתח חלון אל הנהגת הבורא המופלאה בהשגחה מיוחדת, וזה היה קידוש השם גדול.

(סיפורו בעל המעשה הרב יעקב זייבלד מרמות, פורסם בגיליון 'השגחה פרטית')

במוצאי שבת האחרון הלך לכותל המערבי. בתקופה זו הוא התכוון לקראת החתונה שלו, והתפלל בשריד בית מקדשנו כהכנה ליומו הגדול. על שני דברים עיקריים הוא התפלל שם: שיזכה לבנות בית נאמן בישראל, ושימצא חברותא. הוא התפלל מעומק הלב ובדמעות, ואחרי שהרגיש ששפך את ליבו פנה לצאת מהרחבה. בדרך החוצה הוא פגש את הנציגים של ארגון הקירוב. בארגון יודעים שיהודים בכל הרמות של שמירת תורה ומצוות מגיעים לכותל המערבי. לפעמים מגיעים לבר מצווה ולפעמים לשמחה אחרת. חובשים כיפה ומתפללים לה'. כאן הלב נפתח, ואם מנצלים את הרגע הזה אפשר לפעול גדולות ונצורות. בשל כך נמצאים נציגי הארגון בכותל באופן קבוע. הם עומדים שם ובידיהם פנקסים ועטים, ושואלים אנשים אם הם מעוניינים במדרשה, בשיעור, בחברותא או במוסד תורני לילדים.

שאול נתקל בהם, והם שאלו אותו: "אולי אתה רוצה חברותא?"... הוא נדהם ממש. הרגע הוא התפלל על זה, וכבר שואלים אותו אם הוא מעוניין. הוא נרשם ואמר שיש לו חנות ב'רמות', והוא ישמח אם ילמדו איתו באזור החנות. כבר ביום ראשון התחלנו ללמוד מסכת 'מכות', זו המסכת שעסקתי בה אז, וכשאני חושב על כך שרק ביום חמישי הכנסתי את השם שלי, ובמוצ"ש הבחור התפלל במיוחד על מציאת חברותא, אפשר לומר שהקב"ה הקדים רפואה ל'מכות'.

הקשר בינינו, התבטא גם מעבר לשעת הלימוד. שאול ראה בי יהודי שאפשר לשאול אותו שאלות הלכתיות מפעם לפעם, והשיעור שלנו המשיך בקביעות. ביום שלישי אחד ראיתי שלא אוכל לבוא לשיעור הקבוע, והתקשרתי אליו להודיע לו שלא אבוא. שאלתי גם לשלומי, ואז הוא שאל אותי: "יש לך זגג טוב?" השתוממתי על השאלה. שאול מסתדר מצוין כשהוא צריך בעלי מלאכה. הוא מכיר ויודע מי הם הטובים ואיך אפשר להשיג בזול. בכל זאת ענית לי. יש כאן ברמות זגג שהוא תלמיד חכם מופלג ועוסק גם בזגגות. בשביל מה אתה צריך אותו?

שאול נאנח. "שלא תשאל. היתה פה תאונה. מכונית נכנסה לתוך החנות שלי, וכל החלון התנפץ. במצלמות ראינו מכונית שעוברת מהכביש למדרכה, פוגעת בחנות שלי ויורדת חזרה מהמדרכה לכביש. לא הצלחתי לראות במצלמות את המספר של המכונית, ואני חייב לתקן את החלון. קראתי לכמה זגגים, וכולם אמרו שמדובר בהוצאה של אלפי שקלים. אין לי כל חשק לשלם את זה."

תיקח את המספר של הזגג מרמות, הצעתי לו, אולי הוא יוכל לעזור לך. בכל מקרה, תדע שאתה עוזר להחזיק תלמיד חכם, וזאת מצווה גדולה.

האם חולה קורונה חייב לצום בי"ז בתמוז?

פסק של מרן הגר"י זילברשטיין שליט"א

שליט"א פסק כי אפילו "מי שמסתבר שנושא את הנגיף בגופו, למרות שלא מרגיש שום תסמינים ההלכה - שלא יצום לא בשבעה עשר בתמוז ולא בתשעה באב". הרב הוסיף והתייחס גם לאלו הנמצאים בבידוד: "למי שנמצא בבידוד לאחר שהיה בקרבת חולה מאומת ויש חשש שנדבק - יאכל פחות מכשיעור כל 9 דקות ואם קשה לו אז פעם ב-4 דקות"

"מי שנדבק או שמסתבר שידבק שהסתובב בין החולים... שלא יצום לא בשבעה עשר בתמוז ולא בתשעה באב", כך חבר מועצת גדולי התורה ומרא דאתרא של שכונת רמת אלחנן הגר"י זילברשטיין שליט"א. ביום חמישי הקרוב יחול צום י"ז בתמוז, ולנוכח המצב מוציא הרב שליט"א פסק הלכה, לאלפי החולים והנדבקים בנגיף. הרב

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
אקטואלי ומרתק.

הצטרפו בחינם לאלפי המנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'

תקציר מתוך לקראת שבת

**'אם יסתדרו הדברים והאבן תצא מעצמה בלי צורך
בניתוח הוא מוכן לתרום מאה אלף דולר לישיבה'**

מסירות הנפש לתורה של הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצוק"ל

וביקש ברכה שכן חשש מאד מהניתוח, והוסיף שאם יסתדרו הדברים והאבן תצא מעצמה בלי צורך בניתוח הוא מוכן לתרום מאה אלף דולר לישיבה ע"מ שרבינו יבטיחו שיעבור הטיפול בהצלחה ותצא האבן בשלום. סגר רבינו פיו ושפתיו, והניח את אצבעו על פיו לסימן שתיקה.

איש אשר רוח בו

כאשר התארח בשבת אצל אחד מנדיבי הישיבה הגדולים, ניגש אליו בעל הבית בסעודת שבת בבוקר וסיפר לו שהוא סובל מאד היות שיש לו אבן בכליות, וסיפר שכבר עבר שני ניתוחים ללא הצלחה. וביום שלישי הקרוב עומד הוא לעבור ניתוח שלישי

כאשר נכנס לעומק שנות השיבה והיו מהרופאים שהזהירו שזה עלול להיות מסוכן עבורו לנסוע בגיל כה מופלג, לא ויתר וביקש במפגיע לנסוע לעמוד לימין הישיבה. רופאו המסור רבי יצחק מלכה מספר שבכל פעם כשהיה שב מחו"ל ובא לבדקו, היה רבינו שואלו האם יוכל לנסוע שוב! בני המשפחה לא ידעו את נפשם, מחד יש רופאים שמזהירים שלא יסעו, מאידך הוא עצמו עומד על כך לנסוע. הם שאלו את פי מרן הגראי"ל שטיינמן והוא השיב שרבינו שאני, היות והוא נוסע למען התורה לכן היות ומעוניין בכך אין להניעו גם בגילו ומצבו.

שלוחא דרבנן הרב שלמה לורנץ שהיה ממתפללי הישיבה שאלו פעם: מדוע ראש הישיבה מטריח עצמו בגיל כה מופלג לגולה, למה לא ישאר בארץ וישלח שליחים מטעמו, השיב לו רבנו שאדרבה, דווקא משום שנחלש ואינו יכול לומר "שיעור כללי" כרגיל, זו סיבה גדולה יותר לנסוע, כי אם אינו יכול להרביץ תורה כבעבר לכל הפחות יעשה למען התורה באופן זה.

(חלק מאמר נרחב שיפיע א"ה מחר בגליון לקראת שבת)

קעת שבת קודש, ולא מדברים על עניינים אלו (וכידוע היה רבינו בתענית דיבור בשבת), וכשניסה שוב ושוב לדבר ע"ז עם רבינו, חזר והניח אצבעו על פיו בסימן שתיקה, וסימן בידו לאחר השבת נדבר על זה.

עם צאת השבת ניגש הנדיב בעל הבית אל רבינו וקיבל את ברכתו לרפואה שלמה והוסיף שאינו צריך ללכת לניתוח, האבן תצא גם ללא הניתוח. כך הווי שהאבן יצאה בשלימות ללא כל טיפול רפואי. אותו נדיב התרגש כל כך מהסיפור שלא הסתפק בתרומתו אלא הכפילה והיה מספר את הסיפור לכל מי שבא להתרימו, וסיפר הג"ר בנימין קרליבך שכאשר הנדיב סיפר זאת להגרנ"צ פינקל ראש ישיבת מיר הגיב הגרנ"צ ואמר לו: על כזה סיפור נתת מאה אלף דולר? על דבר כזה צריך היית לתת מליון דולר.

צריך למסור נפש על תורה

ככל שנקפו השנים הלכו הנסיעות והטלטולים ונעשו קשים יותר, אך רבנו לא הסכים לשמוע על אפשרות שימנע לנסוע, גם

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

מהי דרך התשובה למי שאינו יודע על מי דיבר לשון הרע?

Yaakov Naumi/Flash90

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

ברבים מתוך ספרי הפוסקים ויתחזק לקיימם, ואז בודאי הקב"ה ימחל לו על העבר ויעזרהו על להבא שלא ישל עוד.

עוד עצה כתב הגר"ח קניבסקי (טובך יביעו ח"א עמ' רעב ושל"ד, קונטרס קב ונקי-תשע"ד), שיתקן צרכי הרבים כדי שרבים יהנו מהם, וכן כתב הגר"י זילברשטיין (שם עמ' שלה) והוסיף, שעדיף שיתקין דברים גשמיים לצרכי הרבים, כדי שרבים יהנו מכך, ויתפלל לה' שהאנשים שחטא כנגדם ימחלו לו, ושיזמן אותם למקומות אלו ליהנות ממה שהתקין לרבים, ובכך שיהנו ממנו יכופר לו עוונו.

והוסיף הגר"ח קניבסקי (שם) שהיה עד למקרה כזה, שאחד שהתקין ספסלים למנוחה בציון הרשב"י, וראה שהתיישב עליהם אחד למנוחה, ואמר כמה טובה גדולה עשה האיש שהתקין ספסלים אלו, ובסוף התברר שאותו יהודי שהתקין הספסלים, חטא כלפי היהודי הזה שנהנה עכשיו מספסליו. וסיים, שרואים מכך השגחה פרטית איך הקב"ה מגלגל שיהודי יגיע לתיקון חטאו.

בהלכות הנלמדות היום מעורר ה'חפץ חיים' על כך שעוון לשון הרע קשה לתיקון, כיוון שפעמים רבות אדם אינו יודע ממי לבקש מחילה, מאחר ודיבר על הרבה מאוד אנשים.

בביאורים ומוספים מביאים, כי אף באופן שאינו יודע ממי לבקש מחילה, כתב בחובת הלבבות (שער התשובה פ"י) שאם חפץ הוא מאד בתשובה, יתן ה' בלב הנפגע למחול לו, וכן בכל סוגי העבירות יזמן לו הקב"ה שימחל לו הנפגע בכל דרך שהיא [וידוע שבדברי בעל החובת הלבבות האלו, ניחם הגר"א מוילנא את הגר"ז מוואליזין כאשר חשש שבא מכשול על ידו ולא ידע ממי לבקש סליחה (תורת האדם פ"א)].

בנוסף, דרך התשובה כשלא זוכר למי חטא, כתב ה'חפץ חיים' בספרו כבוד שמים (פ"ג) ששאלו אדם מה יעשה אחר שלמד את חומרת איסור לשון הרע ולא יודע על מי דיבר, והשיב לו, שידוע מה שאמרו חז"ל (תנחומא בשלח) שצדיקים באותו דבר שחוטאים, בו מתרצים, ועל כן יראה ללמוד ענינים אלו של איסור לשון הרע

שבת דף קכד

לאחר שההורים ביקרו בשבת אצל בנם בעל- התשובה, הם בישרו לו על הפתעה מעציבה שהכינו לו: "החבאנו עבורך צ'ק בארון הספרים"... האם מותר להשתמש בכסף?

מוקצה

חמישי, דהיינו שהוא לא נכתב בשבת". ההורים הבינו שכשם שצריכים להביא עוגה כשרה למהדרין, כך הוא הדבר באשר לצ'ק, ואם הם רוצים שהבן ואשתו ישתמשו בו, הם צריכים לכותבו לפני שבת... השאלה היתה האם להשתמש בצ'ק. היה ברור שאם לא יפדו את הצ'ק, תהיה לאב עוגמת נפש רבה, ואז הוא יתרחק עוד יותר מהדרך שבה בחר הבן שלו.

ופסק בזה הגרי"ש אלישיב זצ"ל, שכיון שהדברים נעשו בצנעה אפשר להקל; למרות שגם במקרה זה כדאי לכתחילה שלא לקבל את הכסף, כי זה דומה למקרה של אדם שזרק כביכול אבנים על אבא שלי - האם הייתי מסוגל לקבל ממנו את האבנים הללו כדי לשבצם בקיר הבית שלי?!

הגרי" זילברשטיין הציע שאפשר לומר לאבא שאדרכה, בגלל החשיבות שהם מייחסים למתנה שלו, הם יקחו את הצ'ק ויציבוהו בתוך מסגרת מפוארת ויתלוהו בסלון הבית, לאות ולכבוד על המתנה היפה שהביא להם...

אם ההצעה הזו תסתדר, אמר מרן הגרי"ש אלישיב, בוודאי כדאי לנהוג כך, ובאם לא - הרי שבדיעבד אפשר לפדות את הצ'ק, כדי להציל את האב שלא יתרחק מהתורה.

(שבת בשמחה)

זוג בעלי תשובה נישאו בשעה טובה ומוצלחת, תקופת-מה לאחר החתונה מגיעים ההורים של החתן לבקר את הזוג. היה זה בעיצומה של השבת, ובני הזוג ידעו שהוריהם עשו את הדרך בנסיעה, רח"ל, אבל לא על זה הם באו בשאלה.

ההורים הביאו עמיהם עוגה טעימה, והיתה זו כמובן עוגה כשרה למהדרין. "אנחנו מתחשבים בכם, וביקשנו מהמוכר שייתן לנו עוגה בהכשר הבד"ץ", אמרו ההורים. האורחים ישבו כשעה וחצי, כשהילדים משתדלים לכבדם בכל מאודם, ולאחר מכן קמו ההורים ג"נסעו בחזרה לביתם.

במוצאי שבת מתקשר האבא לבנו, ומודה לו על האירוח הנפלא, ואומר לו כדלהלן: אני יודע שאתה אברך הלומד בכולל, והפרנסה לא ממש מצויה בביתך. תיגש לארון הספרים בסלון שלך, ושם תמצא במדף פלוני, מאחורי ספר פלוני, מעטפה. הכנתי לך שם הפתעה. הבן כבר הבין במה מדובר, והזדעזע. הוא ניגש למדף המדובר, ומוצא שם מעטפה ובה צ'ק על סך 1,000 שקלים, מתנתם של ההורים. ואת כל זה הם הביאו בשבת-קודש. לפתע אומרת האשה לבעלה: "תראה מה כתוב כאן, חושבני שבכך נוכל לפתור את הבעיה; על הצ'ק כתוב תאריך של יום

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
אקטואלי ומרתק.

הצטרפו בחינם לאלפי המנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורחת בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'

להתקשר לתורה מסביב לשעון

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **מאיר שפורכר** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2/2

הרב **אליהו אורנשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2/1

הרב **אפרים סגל** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית-אידיש

שלוחה 2/3-4

הרב **אריה זילברשטיין** שליט"א
הדף היומי בהלכה • עברית

שלוחה 1

הרב **יצחק לובינשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • אנגלית

שלוחה 2/6

הרב **מרדכי שלמה פריינד** שליט"א
הדף היומי בהלכה • אידיש

שלוחה 1/3/1

הר"ר **אברהם פוקס** הי"ד
הפנתח בכל יום - המייל היומי של דרשו
60 שניות מתוקות על סדר הדף היומי

שלוחה 3

הר"ר **שלום יכנס ואברהם פוקס** הי"ד
לקראת שבת מלכתא
סיפורים ופנינים מפרשת השבוע

שלוחה 7

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

מוקצה המיועד לשימוש רב פעמי האם נחשב ל'דבר שיש לו מתירין'?

Mendy Hechtman/Flash90

האם הוא נחשב כדבר שאין לו מתירין, מפני שהשימוש הנוכחי שניתן לעשות בו בשבת, לא יותגר לאחר השבת; או שלמרות זאת נחשב כדבר שיש לו מתירין. ולדוגמה, בגד שהוא ספק מוקצה, כגון שיש ספק אם היה רטוב בכניסת השבת במידה כזו שנחשב למוקצה - הלבשה שניתן ללבושו בשבת, לא תותגר לאחר השבת, אלא הלבשה שניתן ללבושו לאחר השבת, היא זו שתותגר לאחר השבת.

[שו"ע תצו, ג, משנ"ב ז-ח, ושעה"צ י; ביאורים ומוספים דרשו, 18]

ספק 'מוקצה', אסור בשבת וביום טוב, ולמרות שהאיסור הוא רק מדרבנן, ו'ספקא דרבנן לקולא', פעמים שהחמירו חכמים גם בספק דרבנן; וסיבה נוספת - משום שהוא 'דבר שיש לו מתירין', דהיינו, שבמוצאי שבת ויום טוב החפץ יהיה מותר בשימוש בוודאות, ועל כן אנו אומרים: "עד שתשתמש בו היום בספק איסור, תשתמש בו מחר בהיתר ודאי".
ונחלקו הפוסקים בנוגע למוקצה המיועד לשימוש רב פעמי,

כיצד נדון ספק דרבנן ב'דבר שיש לו מתירין'?

הספקות הם באיסורים דרבנן; אבל אם אחד הספקות הוא באיסור תורה, אין להקל.

ברם, אם הספק ספקא לא נוצר על ידי תערובת, אלא בצורה אחרת; וכגון מאכל אשר קיים ספק לגביו אם הוא אסור באיסור מסוים שיש לו מתירין, והאיסור המסוים ההוא מצד עצמו אינו איסור ודאי, אלא ספק - הריהו נדון לקולא ככל ספק ספקא.

[שו"ע תצו, ד, משנ"ב ז ריא, ושעה"צ יט; ביאורים ומוספים דרשו, 27]

כאמור לעיל, 'דבר שיש לו מתירין', כלומר שיש לו היתר בזמן אחר, (או באופן אחר), אין להקל בו בספק דרבנן. וכך הדין אף ב'ספק ספקא' דרבנן, במקרה שאחד הספקות נוצר על ידי תערובת של איסור בהיתר; וכגון מאכל שקיים ספק לגביו אם הוא אסור באיסור מסוים שיש לו מתירין, אשר התערב במאכלים המותרים.

ובמקרה של 'הפסד מרובה', ניתן להקל בכך, בתנאי ששני

היתכן שיום טוב שני בזמן הזה חמור יותר מבזמן המשנה?

Yossi Zamir/Flash90

ונחלקו הפוסקים האם היחס בזמננו ליום טוב שני הוא כספק, כפי שהיה בזמן שבו קידשו על פי הראייה; או שמאחר ובזמננו אינו מונהג מספק, אלא שתקנת חכמים היא להמשיך את מנהג אבותינו, אינו נחשב כספק אלא כוודאי, דהיינו כיום טוב שנקבע בוודאות מכוח תקנת חכמים. ולהלכה - אין להקל ולהחשיבו כספק כי אם במקרה של 'הפסד מרובה'.

[שו"ע תצו, ד, ומשנ"ב יא; וראה ביאורים ומוספים דרשו, 24-25]

כפי שלמדנו, יום טוב שני הונהג מספק בזמן שקידשו על פי ראיית הלבנה, במקומות הרחוקים מירושלים, בהם לא נודע אם החודש הקודם היה חסר או מלא, כך שנוצר ספק לגבי היום בו חל יום טוב. ולמרות שבזמננו נקבעים ראשי החודשים על פי לוח קבוע ואחיד לכל המקומות, תיקנו חכמינו ז"ל לנהוג יום טוב שני בכל מקום שהיו נוהגים בו יום טוב שני בזמן שקידשו על פי הראייה.

* צידת בעלי חיים אסורה ביום טוב אף לצורך 'אוכל נפש', ולכן, אסור לשלות דגים ביום טוב אף מבריכה קטנה, כיון שהם חומקים לצדי הבריכה ולמקומות הצרים שבה, ותפיסתם נחשבת אפוא כ'צידה'.

* אדם ששחט ביום טוב בהמה שאסור לאוכלה מדרבנן - נחלקו הפוסקים אם עבר על איסור דאורייתא של שחיטה ביום טוב שלא לצורך אוכל נפש.

* בעלי חיים שהאדם מופקד על תזונתם - מותר להאכילם ביום טוב, אך אם הם 'מחוסרים צידה', מותר להאכילם רק על ידי הנחת המזון במרחק מה מהם.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם מותר לזרוע דגן בסמוך לחג הפסח?

פי שמעיקר הדין אין הדגן נחשב לחמץ, רצוי למוכרו לגוי. אולם, יש מהאחרונים שכתבו שהדגן מחמיץ עוד בטרם שנפסל מאכילת כלב, ולדעתם, במידה וזרעו את הדגן בסמוך לפסח, חובה למוכרו לגוי.

[ביאורים ומוספים דרשו תסז, 11]

טבע הדגן, שלאחר זריעתו הוא מחמיץ מלחות האדמה. ויש מהאחרונים שכתבו כי למרות זאת, מותר לאדם לזרוע דגן בסמוך לחג הפסח, ואינו צריך לחשוש לכך כי בפסח ימצא חמץ באדמה שברשותו, משום שבשעה שהדגן מחמיץ באדמה הוא כבר מעופש ורקוב, ו'נפסל מאכילת כלב'. ויש מהם שכתב כי אף על

הלוח היומי

ט"ז בתמוז | רבי דוד ב"ר ישראל היילפרין זצ"ל אב"ד אוסטרצה וזסלב תלמיד הבעש"ט

יארצייט:

תקב"ה: רבי דוד ב"ר ישראל היילפרין זצ"ל אב"ד אוסטרצה וזסלב תלמיד הבעש"ט
תשכ"ז: רבי אברהם יהושע העשיל ב"ר יצחק מאיר מקאפיטשיניץ זצ"ל
תשנ"ג: רבי יעקב שמריה ב"ר חיים יהודה הלוי סג"ל דייטש זצ"ל רב קהל חת"ס פ"ת
תשנ"ט: רבי שמעון משה ב"ר יהושע זליג דיסקין זצ"ל בעל 'משאת המלך'

עצה לזכות לבנים תלמידי חכמים

סיפר מרן הגרמ"י ליפקוביץ זצ"ל: הגה"צ רבי רפאל ברוך טולידנו זצ"ל היה מרבה להתפלל ולבקש על חינוך ילדיו, וסיפרו שכאשר היה במקנס שבמרוקו הוריד נחלי דמעה בתפילה לחינוך צאצאיו, עד שגם כשהיה מיסב בשבת לסעודה והיה אוכל את המרק, היו עיניו זולגות דמעות אל תוך הצלחת, והיה מבקש מהקב"ה שיצליח עם ילדיו! ואכן זכה למה שלא כל אחד זוכה, וכל צאצאיו זרע ברך ה'.

(דרכי החיים ח"ב עמ' יט)

נשתדל להרבות ולהפציר בתפילה מעומק הלב שזוכה שאנו וצאצאינו נהיה עובדי ה' באמת.

* חדש - שיעורים וטיפים ב'גישמאק בלימוד' (שלוחה 33)

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il